

TAKI IN DRUGAČNI VIRUSI

Dr. Anton Polšak

Zavod RS za šolstvo
anton.polsak@zrss.si

Drage bralke, spoštovani bralci!

Malo nenavadno je pisati uvodnik od doma, ob domači pisalni mizi, kar je posledica dela od doma zaradi epidemije novega koronavirusa. V Sloveniji so zdravstvene službe zaznale prvi primer okužbe 4. marca, do konca marca pa se je število dokazano okuženih povečalo na okrog 800. Ta hip se zdi, kot da stvar ne bo nikoli minila, a kaj vemo ... Veliko neznanega je okrog tega virusa, ki so mu dali ime SARS CoV-2 ali COVID-19. V času pisanja tega uvodnika je Slovenija še stopnjevala ukrepe za upočasnitev širjenja okužb in ravno na ponedeljek, 30. marca, je začel veljati ukrep za obvezno uporabo zaščitnih mask v javnih prostorih in prepoved prehajanja ljudi zunaj občine stalnega prebivališča. Predstavniki vlade so rekli, da državljani nismo bili dovolj pridni in se držali do tedaj sprejetih ukrepov (ali bolje rečeno priporočil). Če ne gre zlepa, bo pa zgrda! Seveda gre za stvar, ki jo treba jemati resno ne glede na to, kako se z ukrepi strinjamo. A žal so prav te dni družabna omrežja polna delitev na tiste za in tiste proti, na tiste, ki jih zanaša na desno, in tiste, ki jih

vleče na levo. A razmere so resne (minister za zdravje je rekel, da je vrag vzel šalo) in vsi bi morali preko tega – tudi na družabnih omrežjih! Pobožne želje! Nekje na Facebooku sem zasledil celo objavo, ki nima nikakršne zveze z epidemijo novega koronavirusa, ki se zavzema za pristne slovenske veselice brez balkanskega pridiha. Ali to vključuje samo hrano ali tudi ljudi, pa ni bilo mogoče izvedeti! No, in tako gre naša ljuba domovina naprej. Bralec, ki bo naletel na ta uvodnik čez leta, si bo mislil, kakšni časi pa so to bili, mogoče bo spomin na prvo resno epidemijo v sodobnem času že zbledel, mogoče bo vmes že kakšna druga ... Tudi kakšna vlada bi se znala menjati. Zato je treba naprej in za sabo pustiti preteklost. Živeti je treba v sedanjosti, kajti preteklost je mimo, v prihodnosti pa ne veš, kaj te čaka in kdaj te usoda pokliče k večnemu počitku.

In tako smo ustvarjalci te številke tudi v opisanih razmerah skušali pripraviti novo, drugo številko letnika 2020. Trudili smo se, da ne bi zamujala, čeprav nismo vedeli, kako bo sploh prišla do bralcev, saj so bile šole v času izida še zaprte. Kasneje se je izkazalo, da je zamuda nastala zaradi povsem formalno-tehničnih zadev. Kakorkoli, revija je tu.

Vsebina je zasnovana tematsko. Rdeča nit so članki, vezani na pridelavo hrane in na kmetijstvo. Izjema, in ta mora biti, je krajši prispevek o motivaciji pri pouku.

V rubriki Aktualno je Igor Lipovšek zapisal nekaj ključnih informacij o mednarodni konferenci o podnebnih spremembah, ki je bila načrtovana 5. in 6. junija v Štanjelu, a zaradi epidemioloških vzrokov izvedena na daljavo. O drugih dogodkih sicer ne pišemo, a to ne pomeni, da jih ni bilo!

Sklop člankov o pridelavi hrane začenja Ana Vovk Korže s člankom Celovit pogled na prsti kot osnovo za kmetijsko rabo tal, v katerem obravnava prsti kot osnovo za uspevanje rastlin, kar pomeni tudi neposredno ali posredno osnovo za kmetijstvo.

Sledi članek Igorja Žiberne in Eve Konečnik Kotnik, kjer sta se poglobila v spremembe rabe tal v Evropi med letoma 2000 in 2018. Satelitski posnetki z obdelavo z geografskimi informacijskimi sistemi namreč nudijo dobro osnovo za ugotavljanje rabe tal in njeno spreminjanje; avtorja pa sta spremembe povezala še s spreminjanjem števila prebivalcev.

Simona Tučman je opisala pridelavo in pomen nekaterih bolj razširjenih in pomembnejših kultur, ki jim s skupno besedo pravimo žita ali žitarice (pšenica, pira, koruza, ječmen, proso, oves in rž) in ajde, ki jo uvrščamo med neprava žita.

Pisec teh vrstic je v članku Pridelava nekaterih kmetijskih kultur na svetu izbral tri pomembne proizvode (kakav, kava in palmovo olje), ki imajo posebno mesto v državah proizvajalkah, in imajo tako okoljske kot družbene učinke – slednje ne vselej pozitivne.

Sledi še drugi članek Ane Vovk Korže Ekosocialno in miroljubno kmetijstvo kot pot k trajnostni pridelavi hrane tudi v Sloveniji, kjer je avtorica kratko opisala pristope za pridelavo hrane, ki precej odstopajo od klasičnega konvencionalnega kmetijstva. Zanimiva alternativa!

S porabo hrane je povezan članek Irene Simčič Pomen trajnostnega in odgovornega ravnanja s hrano, kjer avtorica poudari, da hrana ni sama po sebi umevna in da ima ravnanje z njo več vidikov, ki se jih pogosto premalo zavedamo. Zlasti bi veljalo razmisliti o količini zavržene hrane, na katero lahko kot posamezniki vplivamo. Ker avtorica na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo skrbi tudi za šolsko prehrano, jo je Borut Stojilkovič povabil k intervjuju.

V sklop o hrani sodi tudi tokratna zanimivost, kjer je spodaj podpisani zbral nekaj podatkov o porabljeni hrani na gospodinjstvo oz. posameznega člana v Sloveniji. Presenetljivo, v Sloveniji porabimo iz leta v leto manj hrane! Na koncu je še krajše razmišljanje Boruta Stojilkoviča o motivaciji pri pouku. Vprašanje, staro kot Metuzalem, a še kako aktualno.

Toliko tokrat! Če sem začel uvodnik pisati pod vplivom izrazitega širjenja epidemije novega koronavirusa pri nas, sem ga zaradi odloženega izida lahko končal že v času šolskih počitnic, ko so bile glavne skrbi slovenskih državljanov kdaj, kje in kako potrošiti vladno dodeljene bone za oživitve turizma, čeprav virus pa tudi še ni izginil. Bo že!

Z upanjem, da naslednja številka ne izide pod vtisom epidemioloških ukrepov, vas lepo pozdravljam.

*Urednik
Anton Polšak*